

O mnohých interakcích mezi alkoholem a léky odborníci vědí, ale mnohé zůstávají neznámé, protože při zavádění nových léků se nezjiišťuje, jak působíjejich kombinace s alkoholem. To platí tím spíše, jestliže je někdo léčen více léky současně. Je znám případ muže, kterému ještě nebylo ani 30 let a měl těžkou jaterní cirhózu. Příčinou bylo, že soustavně mírnil různé obtíže kombinací alkoholu a léků proti bolestem. To mu poškodilo játra a mohlo ho i zabít vzhledem k riziku krvácení do trávicí trubice.

Individuální rozdíly snášelivost kombinací léků i alkoholu **klesá ve stáří**. U dospívajících představuje velký problém jejich tendence riskovat. Tu zesiluje alkohol a ještě více jeho kombinace s některými léky. Co se účinků alkoholu a léků týče, bývají
méně odolné ženy
. U žen navic hrozí riziko
poškození plodu
samotným alkoholem nebo jeho kombinací s léky. Plod je nejzranitelnější na počátku
těhotenství
, kdy o těhotenstvi žena ještě nemusí vědět.

Vliv mají i další individuální zvláštnosti nebo okolnosti, např. **při horku a dehydrataci stoupá hladina alkoholu v krvi rychle** a interakce s léky může být silnější a dramatičtější. Alkohol se odbourává pomalu, např. šest půllitrů piva se může odbourávat 15 hodin i déle. Dlouho se také odbourávají mnohé léky, například
benzodiazepiny
. To znamená, že by se
alkohol neměl pít nejen během, ale i určitou dobu po skončení podávání léku
a že by se určitý lék neměl brát dříve, než dojde k odbourání alkoholu. Riziko mívá i vynechání medikace kvůli pití alkoholu, zejména když se jedná o léky pro zdravi zásadně důležité, například ty, jimiž se léčí vysoký krevní tlak.

Interakce alkoholu s léky - co se může přihodit

1. Neočekávané reakce

-

některá **antibiotika** a léky používané k léčení infekcí včetně tuberkulózy mohou vyvolat v kombinaci s alkoholern zčervenáni, nevolnosti, zvracení, bolesti hlavy, bušení srdce a prudké změny krevního tlaku. Může se také zrychlit tepová frekvence, dojít k poškození jater nebo srdeční či mozkové příhodě.

-

u některých léků používaných při léčení diabetu mellitu (cukrovky) - tzv. **perorální antidiabetika PAD**
dochází v kombinaci s alkoholem k prudkému poklesu krevního cukru, zčervenání, nevolnosti, zvracení, bolestem hlavy, bušení srdce, prudkým změnám krevního tlaku a pádům.

-

nitroglycerin v kombinaci s alkoholem působí zrychlení tepu, prudké výkyvy krevního tlaku, závratě, mdloby a srdeční nebo mozkové příhody

-

některé léky používané při léčení **hypertenze (hypotenziva)** v kombinaci s alkoholem vyvolávají závratě, mdloby a nepravidelnost srdečního rytmu.

-

diazepam v kombinaci s alkoholem může zvyšovat agresi, i když běžnější je prohloubení útlumu, což s sebou nese jiná rizika (hrozba bezvědomí a zástavy dechu)

-

některé léky používané při **vředové chorobě žaludku** v kombinaci s alkoholem působí zrychlení tepu a prudké změny krevního tlaku

-

alkohol v kombinaci s **cytostatiky** může způsobovat nebezpečné komplikace týkající se trávicího ústrojí, imunity a krvetvorby.

-

hypolipidemika (léky snižující krevní tuky) v kombinaci s alkoholem mohou způsobit závažná j aterní poškození.

2. Zesílení a prodloužení účinku léku vlivem alkoholu nebo naopak - warfarinu, fenytoinu, některých antidiabetik a dalších léků.

3. Zesílení obvyklých nežádoucích účinků alkoholu (a)nebo léků při jejich kombinaci.

-

závažné bývá zesílení **tlumivého efektu alkoholu a jiných látek na centrální nervový systém** . Existuje zde riziko těžkých otrav. V této souvislosti lze zmínit některá **antidepresiva, opiáty, benzodiazepiny, hydralazin, guanetidin, barbituráty** . Podobně působí i kombinace alkoholu s antialergiky a alkoholu s myorelaxancii (léky uvolňující svalové napětí). Riziková je také kombinace alkoholu a **anti psychotik**
.

*Pro zajímavost zmiňujeme, že v těle řidiče, který zavinil smrt princezny Diany, se nalezla kromě alkoholu i **antidepresiva fluoxetin a tiaprid**.*

-

kombinace alkoholu a většiny legálních i nelegálních **psychoaktivních látek** včetně **marihuan y** zvyšuje riziko dopravní nehody a dalších komplikací v porovnání se samotným, i tak výrazným efektem alkoholu. Podobně zvyšuje alkohol v kombinaci s jinou drogou riziko jiných úrazů, otrava dalších život ohrožujících komplikací.

-

zneužívání alkoholu **zhoršuje průběh chronické žloutenky typu C** a oslabuje účinky léků, které se používají při jejím léčení.

-

častá a závažná je interakce alkoholu volně prodejných léků proti bolestem (ibuprofen atd.). Někteří lidé se tak snaží mírnit obtíže při doznívání opilosti. To může způsobit mimo jiné **vředy a krvácení v trávicí trubici a těžká poškození jater**
.

-

na závěr zmíníme asi nejčastější interakci alkoholu, a to interakci **s tabákem**. Tato interakce zvyšuje **riziko některých typů rakoviny** ještě více, než by odpovídalo součtu rizik pro tyto látky. Interakce tabáku s alkoholickými nápoji zvyšuje riziko vývoje peptického vředu žaludku a dvanáctníku a jeho komplikací.

Ovlivnění alkoholem je častou příčinou recidivy závislosti na tabáku, a naopak kouření tabáku je možným spouštěčem bažení po jiných psychoaktivních látkách.

Závěr

Interakce alkoholu a léků je závažný a v praxi častý problém. Tato otázkaje v Česku aktuálnější než v jiných zemích. Spotřeba alkoholu je zde extrémně vysoká. K některým interakcím dochází často - např. zneužívání léků proti bolestem při doznívající opilosti. Mnoho interakcí mezi alkoholem a léky probíhá nerozpoznáno. K příčinám patří to, že **pacient své obtíže vždy nespojí s alkoholem**
. V nápojích a lécích nebývá obsah alkoholu někdy uveden vůbec nebo jen velmi malým písmem. I v případě, že pacient interakci zaznamená, nebývá motivován, aby o tom informoval lékaře. Tím se riziko ještě zvyšuje.

Zdroj: MUDr. Karel Nešpor, CSc., MUDr. Otto Matanelli